

Mottagare
Tekniska nämnden

Remiss om förslag på föreskrifter och skötselplan till Båsteträsks nationalpark

Förslag till beslut

- Tekniska nämnden beslutar att besvara Naturvårdsverket remiss med att tekniska nämnden inte har några synpunkter på föreskriften och/eller skötselplan för Båsteträsk nationalpark på norra Gotland.
- Tekniska nämnden beslutar att även förmedla yttrandet som kopia till regionstyrelseförvaltning som svar på internremiss ställd till teknikförvaltningen.

Sammanfattning

Nationalpark Båsteträsk bildas för att trygga mångfald och ge besökare möjlighet att uppleva och njuta av naturen.

Region Gotland har genom remissmissiv från Naturvårdsverket med ärendenummer NV-02823-19 givits möjlighet att lämna synpunkter på Föreskrifter och skötselplan för Båsteträsks nationalpark. Ärendet inkom som både remiss från Naturvårdsverket och internremiss från regionstyrelseförvaltningen 7 februari 2025.

Tekniska nämnden kommer genom detta beslut svara på Naturvårdsverket remiss att tekniska nämnden, varken i egenskap av VA-huvudman eller i rollen som ansvarig för teknikförvaltningens övriga avdelningar, inte har några synpunkter på föreskrifterna eller skötselplanen för den planerade nationalparken på norra Gotland.

Övriga avdelningar inom tekniska nämnden har kontrollerat remissförslaget och har inte några synpunkter då remissförslaget inte påverkar deras verksamheter.

Ärendebeskrivning

Syftet med bildande av nationalparker är att trygga mångfald och ge besökare möjlighet att uppleva och njuta av naturen. I en nationalpark är naturen skyddad och får inte exploateras. Det innebär att ett naturarv bevaras åt nuvarande och kommande generationer. Tillsammans utgör nationalparkerna ett urval av unika landskap som tillsammans bildar en helhet över landet. Nationalparkernas natur är storslagen eller särpräglad och har höga värden. Idag finns det 30 nationalparker i Sverige. Den föreslagna nationalparken

Bästräsk ligger på norra Gotland, Gotlands län. Området utgörs av en mosaik av naturtyper med rik biologisk mångfald, såsom hällmarker, våtmarker, fuktängar, sjöar, alvarmarker, tallskogar och marina miljöer. Det omfattar en areal om ca 7 100 hektar. Nationalparken har möjliggjorts genom att många fastighetsägare i området har valt att sälja mark för att området ska kunna skyddas för kommande generationer.

Naturvårdsverket påbörjade 2019 ett nationalparksprojekt med syftet att bilda en väl förankrad nationalpark på norra Gotland. Projektet är ett samarbete med Havs- och vattenmyndigheten, Länsstyrelsen i Gotlands län och Region Gotland. Nationalparksprojektet har arbetat fram förslag till föreskrifter, med tillhörande konsekvensutredning, och skötselplan för den föreslagna nationalparken. Förslaget har beaktat att området förväntas få fler besökare när det blir nationalpark.

Föreskrifter om nationalparker regleras med stöd av miljöbalken. Föreskrifterna ska reglera det som är nödvändigt för att uppnå nationalparkens syfte utan att vara mer långtgående än vad som krävs för att syftet med skyddet ska tillgodoses. Förslaget till föreskrifter innehåller bestämmelser för sakägare och för allmänheten och delas upp i tre punkter.

- Inskränkningar i rätten att använda mark- eller vattenområden
- Förslag till föreskrifter för sjötrafiken
- Förslag till lokala trafikföreskrifter

Naturvårdsverket kan fastställa en skötselplan för en nationalparks långsiktiga vård och förvaltning. Förslaget till skötselplan innehåller kortfattade beskrivningar av områdets natur och upplevelsevärden med tydliga, långsiktiga mål samt en övergripande inriktning för skötseln av området och för hur besökare ska tas emot. Planen sätter ramarna för den skötsel som förvaltaren (Länsstyrelsen) kommer att utföra.

En remissammanställning med en redovisning av hur de inkomna synpunkterna har tagits om hand kommer, tillsammans med ett justerat nationalparksförslag, att ingå i Naturvårdsverkets framställan till regeringen om att bilda en nationalpark. Nationalparker bildas av regeringen efter godkännande från riksdagen. Naturvårdsverket planerar att i juni 2025 skicka framställan till regeringen. När regeringen har beslutat att bilda nationalparken kan Naturvårdsverket besluta om föreskrifter och skötselplan för nationalparken. Både regeringens beslut att bilda nationalparken och Naturvårdsverkets beslut om föreskrifter och skötselplan planeras under första halvåret 2026.

Bedömning

Bästräsk är en ytvattentäkt för den allmänna VA-försörjningen. Nuvarande råvattenuttag regleras genom vattendom M5609-07, som också omfattar vattenuttaget till forskningsstationen på Ar. Vattentäkten har genom regionfullmäktiges beslut föreskrifter för vattenskyddsområdet genom

inrättades 2020-01-01. Teknikförvaltningen kan konstatera att Nationalparkens föreskrifter kommer innebära undantag för underhåll, reglering m.fl. aktiviteter kopplade till detta vattenuttag. Nationalparkens föreskrifter förväntas därför inte innebära några negativa konsekvenser för regionens nuvarande vattenuttag. Region Gotland har aviserat ett förväntat ökat dricksvattenbehov i framtiden, vilket kan medföra behov av en ny vattendom som skulle medge ett ökat vattenuttag från Bästeträsk.

Om en ny vattendom vinner laga kraft kan Region Gotland även behöva anlägga en ny överföringsledning. Nationalparken har utformning så att en ny överföringsledning inte går igenom föreslagna nationalparken. Dock behöver en framtida ledning gå igenom ett område som är skyddat som naturreservat. Ett separat natura 2000-tillstånd måste sannolikt inhämtas, men inget av detta är en konsekvens av att en nationalpark bildas i området. Nationalparken bidrar till att skydda hydrologin i området, vilket i sig är viktigt för råvattentäktens kapacitet och kvalitet. Det kan uttryckas som att det befintliga vattenskyddsområdet Bästeträsk stärks genom införande av nationalparksföreskrifter.

Figur 1 visar gräns för planerad Nationalpark, som ses finns det möjlighet att nå träsket utan att inkräkta på området.

Figur 1 Gräns planerad Nationalpark

I föreskrifterna är det även specificerat att underhåll befintliga byggnader, befintlig reglering av vatten och befintligt vattenuttag är undantagna från föreskrifterna. VA-avdelningens uttag i norra delen av en framtida Nationalpark är därigenom inte hotad.

I skötselplan nämns flertalet våtmarker ha restaureringspotential. Det bör vara av positiv inverkan på ytvattentäkten. Vid restaurering behöver särskild vikt läggas på analys att hydrologin inte förändras negativt.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse teknikförvaltningen daterad 2025-04-08

Remiss. Naturvårdsverket Föreskrifter om Bästeträsks nationalpark, inkom 2025-02-07

Remiss. Naturvårdsverket Skötselplan för Bästeträsks nationalpark, inkom 2025-02-07

Teknikförvaltningen

Patric Ramberg
Teknisk direktör

Skickas till

Naturvårdsverket
Kopia Regionstyrelsen